

С. В. ЖУКОВ

**ЛІКВІДАЦІЙНА
ПРОЦЕДУРА БАНКРУТСТВА
ЮРИДИЧНИХ ОСІБ
ВІДПОВІДНО
ДО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА**

Науково-практичний посібник

Київ • Алерта • 2021

Рецензент:

Радзивілюк В. В. — докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри господарського права та господарського процесу Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Жуков С. В.

Ж85 Ліквідаційна процедура банкрутства юридичних осіб відповідно до кодексу України з процедур банкрутства : наук.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2021. 292 с.

ISBN 978-617-566-661-6

Метою науково-практичного посібника є висвітлення існуючих проблем правозастосування та судової практики при здійсненні ліквідаційної процедури банкрутства відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства, а також пошук варіантів вирішення таких проблем.

Особливу увагу приділено умовам визнання боржника банкрутом та відкриттю ліквідаційної процедури, наслідкам та особливостям ліквідаційної процедури, повноваженням та обов'язкам ліквідатора, оскарженню дій ліквідатора та підстав його відсторонення, особливостям розгляду вимог поточних кредиторів, визнанню недійсними правочинів банкрута, підставам притягнення керівника боржника до солідарної відповідальності, особливостям застосування субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства, правовим проблемам продажу майна боржника, особливостям задоволення вимог кредиторів та закінченню ліквідаційної процедури, а саме підготовки й розгляду звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу.

Посібник стане корисним джерелом знань як для суддів господарських судів, так і для арбітражних керуючих, адвокатів, а також для інших юрис-тів-практиків і науковців, які цікавляться процедурами банкрутства.

УДК 347.736/.738.03/.04(477)(07)

© Жуков С. В., 2021

© Видавництво «Алерта», 2021

ISBN 978-617-566-661-6

Зміст

ПЕРЕЛІК УЖИВАНИХ СКОРОЧЕНЬ	8
---	----------

ПЕРЕЛІК ПРАВОВИХ ВИСНОВКІВ ВЕРХОВНОГО СУДУ

1. Щодо визнання боржника банкрутом	9
2. Щодо заявлення вимог у ліквідаційній процедурі	11
3. Щодо визнання недійсними правочинів у ліквідаційній процедурі	11
4. Щодо субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства	13
5. Щодо закінчення ліквідаційної процедури	15

ПЕРЕДМОВА	17
------------------------	-----------

РОЗДІЛ 1. Терміни, принципи, презумпції та правові визначення у ліквідаційній процедурі банкрутства	20
--	-----------

РОЗДІЛ 2. Умови визнання боржника банкрутом та відкриття... ліквідаційної процедури	23
--	-----------

РОЗДІЛ 3. Особливості та наслідки ліквідаційної процедури банкрутства	35
--	-----------

РОЗДІЛ 4. Вимоги кредиторів у ліквідаційній процедурі	49
--	-----------

РОЗДІЛ 5. Обов'язки та дії ліквідатора у ліквідаційній процедурі	55
---	-----------

РОЗДІЛ 6. Визнання недійсними угод у ліквідаційній процедурі	71
---	-----------

РОЗДІЛ 7. Умови притягнення керівника банкрута до солідарної відповідальності	87
--	-----------

РОЗДІЛ 8. Умови притягнення осіб, винних у доведенні до бан- крутства, до субсидіарної відповідальності	96
--	-----------

РОЗДІЛ 9. Оскарження дій ліквідатора та підстави для його від- сторонення	109
--	------------

РОЗДІЛ 10. Продаж майна банкрута	117
---	------------

РОЗДІЛ 11. Задоволення вимог кредиторів у процедурі ліквідації	134
---	------------

РОЗДІЛ 12. Закінчення ліквідаційної процедури: звіт ліквідатора та ліквідаційний баланс	142
--	------------

Загальні висновки щодо ліквідаційної процедури банкрутства	155
---	------------

Перелік використаних нормативних актів, судової практики та літератури.....	163
--	------------

**ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ВЕРХОВНОГО СУДУ
ЩОДО ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА
ВІДПОВІДНО ДО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА**

1. Щодо визнання боржника банкрутом.....	182
1.1. Підставою для визнання боржника банкрутом є недостатність його майна для задоволення вимог кредиторів, що встановлюється судом шляхом зіставлення активів і пасивів боржника. Крім того, рішення зборів кредиторів та комітету кредиторів є актами, а не правочинами, тому положення статті 241 ЦК України не розповсюджуються на спірні правовідносини.....	182
1.2. Без встановлення фінансового стану боржника, наявності чи відсутності майнових активів у нього, за рахунок яких можна продовжити виробничу діяльність з метою погашення кредиторської заборгованості, без перевірки можливості застосування до боржника іншої, ніж ліквідація, судової процедури, висновок про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури є передчасним, адже таке рішення повинно прийматися за наявності належних та допустимих доказів про відсутність можливості відновити платоспроможність боржника та погасити вимоги кредиторів не інакше, як через застосування ліквідаційної процедури.	183
1.3. Визнаючи боржника банкрутом, суд має встановити його неоплатність, а саме недостатність майна для задоволення вимог кредиторів, у зв'язку з чим при винесенні постанови про визнання боржника банкрутом та при відкритті ліквідаційної процедури суд в обов'язковому порядку повинен з'ясувати як актив, так і пасив боржника та порівняти їх дані.	190
1.4. У випадку, коли боржник є державним підприємством і відносно якого не підлягає застосуванню судова процедура ліквідації, а перехід до іншої процедури після визнання боржника банкрутом чинним Кодексом України з процедур банкрутства не передбачено, правильним є висновок, що у такому випадку справа про банкрутство не підлягає подальшому розгляду господарським судом,	

що, в свою чергу, є підставою для застосування положень пункту 7 частини 1 статті 90 Кодексу України з процедур банкрутства та закриття провадження у справі.	192
1.5. Вказівка про відсутність проведення контролюючим органом позапланових перевірок боржника за умови відкриття провадження у справі про банкрутство у порядку, визначеному положеннями ст. 39 Кодексу України з процедур банкрутства, не є обставиною, яка свідчить про те, що постанова про визнання боржника банкрутом впливає на права та/або інтереси, та/або обов'язки контролюючого органу.	195
2. Щодо заявлення вимог у ліквідаційній процедурі	196
2.1. Сплив строку давності для стягнення податкового боргу підтверджує відсутність підстав для визнання у цій справі кредиторських вимог, унаслідок чого заявлена в ліквідаційній процедурі кредиторська заборгованість є безнадійною та підлягає списанню, а боржник, в свою чергу, вважається вільним від такого грошового зобов'язання.	196
3. Щодо визнання недійсними правочинів у ліквідаційній процедурі	200
3.1. В межах справи про банкрутства розглядаються спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених саме боржником.	200
3.2. До договорів, які укладені до моменту набрання чинності КУзІПБ, застосовуються загальні чи спеціальні норми матеріального права, які визначають підстави недійсності цих договорів та існували на момент укладення договору (вчинення правочину).	201
3.3. Оскільки оспорюваний правочин не відповідає критеріям розумності, не має на меті добросовісне виконання зобов'язань, а фактично направлений на зменшення розміру активів боржника (ліквідаційної маси), відтак сукупність встановлених судами попередніх інстанцій порушень вказують на можливість визнання його недійсним з цивільно-правових підстав відповідно до частини 1 статті 215, статті 234 ЦК України, що відповідає завданню господарського судочинства.	205
4. Щодо субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства	212
4.1. Розгляд ліквідатором питання про наявність чи відсутність підстав для подання заяви про покладення субсидіарної	

відповідальності, а також оцінка господарським судом таких дій ліквідатора обов'язково повинні бути відображені в ухвалі про затвердження звіту ліквідатора, ліквідаційного балансу.	212
4.2. Основні умови субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства.	217
4.3. Час, що минув з дати припинення повноважень щодо боржника суб'єктів відповідальності до дати порушення справи про банкрутство боржника, не є вирішальним чинником, що впливає на встановлення складу об'єктивної сторони правопорушення, однак має враховуватися судами поряд з іншими обставинами справи при встановленні причиново-наслідкового зв'язку між винними діями суб'єкта відповідальності та настанням негативних наслідків у боржника, які є підставою субсидіарної відповідальності.	219
5. Щодо закінчення ліквідаційної процедури	226
5.1. Затвердження судом звіту ліквідатора як підстави для закриття провадження у справі про банкрутство є необхідним підсумком після етапу погашення вимог кредиторів з метою проведення судом правового аналізу здійснення ліквідатором ліквідаційної процедури та отримання вичерпних правових висновків про встановлені обставини та їх наслідки.....	226
5.2. Розгляд судом клопотання про затвердження звіту ліквідатора і ліквідаційного балансу є процесуальною дією, яка передбачає як заслуховування звіту ліквідатора, так і думки кредиторів, які можуть підтримати звіт або надати свої заперечення проти його затвердження. Оцінка аргументів і ліквідатора, і присутніх у засіданні кредиторів є запорукою надання аргументованої оцінки повноті дій ліквідатора у ліквідаційній процедурі.	228
5.3. Наявність інформації з Державного реєстру обтяжень рухомого майна щодо транспортних засобів, зареєстрованих за боржником, та відсутність у звіті ліквідатора інформації щодо оскарження в порядку частини першої статті 303 КПК України дій (рішення) поліції щодо не внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про кримінальне правопорушення за результатом звернення ліквідатора з заявами про кримінальне правопорушення у зв'язку із розшуком майна	

боржника та повернення його власнику свідчить про невжиття ліквідатором належних, дієвих та вичерпних заходів щодо формування ліквідаційної маси банкрута.	230
5.4. Відсутність у звіті ліквідатора зазначення про те, як відбувалося виявлення дебіторської заборгованості і чи були заявлені вимоги щодо її стягнення, відсутність у звіті ліквідатора відомостей про результати розшуку автотранспорту та включення їх до ліквідаційного балансу і подальшої реалізації для задоволення вимог кредиторів, відсутність у звіті ліквідатора аналізу на предмет наявності або відсутності підстав для субсидіарної відповідальності посадових осіб боржника, які можливо сприяли доведенню його до стану неплатоспроможності, є неповнотою дій ліквідатора.	233
5.5. Кодекс України з процедур банкрутства не містить положень про обов'язкове схвалення комітетом кредиторів звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу.	237

ДОДАТКИ

ПОРЯДОК проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства.	240
ВИМОГИ до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність)	243
РЕЄСТР вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність)	252
ПОРЯДОК організації та проведення аукціонів з продажу майна боржників у справах про банкрутство (неплатоспроможність)	255

ПЕРЕЛІК УЖИВАНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВС – Верховний Суд;

ВП ВС – Велика Палата Верховного Суду;

ВСУ – Верховний суд України;

ГК України – Господарський кодекс України;

ГПК України – Господарський процесуальний кодекс України;

ЄСПЛ – Європейський суд з прав людини;

Закон про банкрутство – Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»;

КГС ВС – Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду;

КМУ – Кабінет міністрів України;

КУзПБ – Кодекс України з процедур банкрутства;

ЦК України – Цивільний кодекс України.

Наукове видання

Жуков Сергій Вікторович

**ЛІКВІДАЦІЙНА
ПРОЦЕДУРА БАНКРУТСТВА
ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ВІДПОВІДНО
ДО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА**

Науково-практичний посібник

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О.В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
В. С. Жиборовський

Підписано до друку 15.01.2021 р. Формат 60х84^{1/16}
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 16,97.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, 223-15-30; (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.